

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

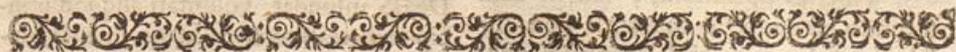
§. V. An libertas sit perfectio naturæ rationalis, & quænam sint ejus impedimenta? ubi incidenter opportunè quædam de statu naturæ & gratiæ inseruntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

ergo etiam peccatum omne veniale commissum ab inimico DEI fit dignum pœna aeterna.

Respondeo esse disparitatem, quòd omnis actus bonus iusti sit opus amici DEI, atque adedò est dignum præmio, quod correspondet amico DEI, quale est solum augmentum gratiæ, & conse-

quenter, gloriæ aeternæ. Econtrà non omne opus malum est opus formaliter inimici, aliàs etiam veniale faceret subiectum formaliter inimicum, augeterque inimicitiam, quod repugnat, cum solius mortalis sit mereri inimicitiam, aut hujus incrementum.

§. V.

An libertas sit perfectio naturæ rationalis, & quænam sint ejus impedimenta? ubi incidenter opportunè quædam de statu naturæ, & gratiæ inferuntur.

471. **L**iberum sumitur dupliciter; uno modo in actu primo: & sic spectat ad naturalem perfectionem voluntatis, hæc enim perfectio convenit illi necessariò, ac naturaliter, seu natura sua; siquidem est voluntati necessaria potentia libera libertate etiam à necessitate per explanata à num. 447. Contra Jansenistas eamque formaliter inesse tali voluntati efficaciter monstravi num. 459. Alio modo sumitur liberum in actu secundo, seu pro libertate operationis, hoc modo liberum non est voluntatis perfectio naturalis, seu illi necessaria, sed est perfectio moralis, quia voluntati convenit, non ut est naturale sed ut morale agens, Amic. tom. 3. de Actib. Hum. D. 12. num. 16. idcirco voluntas habet duplicem modum operandi; unum naturalem, quo perficitur intra ordinem naturæ; alium liberum, quo perficitur

intra ordinem moris, & sic voluntas fundat duplex genus perfectionis; unum naturalis, alterum moralis, sicut intellectus qua speculativus fundat perfectionem naturalem, quæ verò practicus & directivus, est fundamentum perfectionis moralis.

Naturalis voluntatis modus operandi fit cum determinatione ad unam partem, hic modus operandi rationalis naturæ, inquit Vasq. 1. 2. D. 23. nu. 22. est communis cum brutis, ratione cujus dicitur voluntas appetere quædam ut natura, id est, naturaliter, S. Th. 1. 2. quest. 10. art. 1. Alter modus voluntatis operandi est cum indifferentiâ, seu cum libertate à necessitate, hic modus operandi est necessarius, ut opera nostra sint meritoria, & demeritoria, ut evicimus à num. 447. proinde est fundamentum totius generis moris, sine hac liber-

libertate nullus actus potest esse moraliter bonus, aut malus.

Iste modus operandi est proprius naturæ rationali, utpote non communis naturalibus agentibus; proprius, inquam, quia talis soli naturæ rationali comparatione aliquorum objectorum convenire potest, ut mox patebit.

Libertas operationis, seu in actu secundo est perfectio operantis non absolute, sed comparative, nimirum operari liberè, seu cum indifferentia non est major perfectio, quàm voluntatem necessariò operari respectu cujuscunque objecti, sed respectu alicujus, sic respectu objectorum creatorum, in quibus potest apprehendi ratio boni, & ratio mali, est major perfectio, quod voluntas talia possit ita amare, ut possit etiam non amare. Econtrà si objectum perfectissimum carens omni malo proponatur perfecta cognitione, qualis est visio DEI, non spectat ad perfectionem voluntatis liberè amare DEUM, & non amare, sed major est perfectio voluntatis necessariò amare DEUM sic propositum cognitione clara, ac perfecta cum tunc appareat omnis, & perfecta ratio boni econtra quòd in via liberè ametur, oritur ex imperfecta cognitione, quæ ita representatur obscure, ut in eo, aut in amore ejus possit apparere ratio mali, idcirco bonitas DEI imperfectè proposita relinquit voluntati indifferentiam ad amorem, & non amorem, & ad odium.

472. Expediã primâ parte §. transeo ad secundam, in qua inquiritur de quibusdam, an libertatem impediãt. Quares primò, an suppositio causalis,

sive antecedens tollat libertatem: nomine autem suppositionis causalis, & antecedentis intelligitur illa, quæ independenter à voluntate nostra posita necessariò ponitur actio voluntatis: quod dupliciter potest accidere. Primò si DEUS se ipso nihil imprimendo voluntati hanc ad operandum abripiat, hæc necessitas antecedens est increata. Secundo si DEUS infundat voluntati aliquod principium creatum necessitans ineluctabiliter voluntatem ad operandum, & hæc est necessitas creata. Ex his colligitur, quòd suppositio causalis, & antecedens sit idem, ac necessitans antecedens explicata *num. 448.*

Respondeo affirmativè contra Calvinistas, & Lutheranos qui *per n. 451.* contendunt voluntatem nostram in omni actione, sive bona, sive mala per divinum impulsum extrinsecum voluntati determinari, quin hæc possit resistere. Item est contra Thomistas volentes ad omnem operationem nostram præimmitti, seu imprimi voluntati creata ante omnem actum voluntati creata liberum qualitatem aliquam, seu motionem talem, quæ nunquam suo effectu carere possit, est enim cum hoc infallibiliter, ac essentialiter connexa.

Probatum ex dictis libertas activæ indifferentiæ est facultas, sive potentia, quæ positis omnibus ad agendum requisitis in sensu eorundem composito potest operari, vel non operari *per num. 450.* sed hanc tollit omnis suppositio causalis, seu antecedens proximè influens tam increata, quàm creata, major est ibi probata & à *num. 552.* ad *num. 458.* ex Script. Trid. & S. Aug. demonstrata, novaque

væque ratione ac refutatione Jansenistarum solidè confirmata.

Confirmatur. Quando ad aliquod antecedens in nostra potestate non constitutum sequitur necessariò consequens, hoc est extra nostram libertatem, unde D. Anselmus, & Aug. vocant necessitatem antecedentem quæ facit rem, consequentem verò, quam res facit, consequitur enim ad suppositionem consequentem, id est, talem, quæ pendet ex usu nostræ libertatis, sed suppositio causalis, tam Calvinistica, quam Thomistica est antecedens in nostra potestate non constitutum, & ad hoc necessario sequitur operatio bona, aut mala; ergo hæc est extra nostram libertatem. Hoc argumentum fusè deduxi in *tr. de Gratia à num. 93.*

Respondent aliqui argumentum concludere de suppositione causali antecedente per modum necessarij, non verò si supponatur per modum lenientis, conformantis, & dulciter prædeterminantis, qualem asserunt Thomista, secus Calvinista. Contra est suppositio antecedens proximè influens in actum ita trahit voluntatem, ut ei nequeat resistere, quòd non est lenire voluntatem, sed abripere in consensum.

473. Quæres secundo an prædeterminatio divina efficax actus boni adimat libertatem voluntati respectu actus prædeterminati. Respondeo negativè; est autem prædeterminatio efficax divinum Decretum, quo DEUS, postquam vidit e. g. Petrum consensurum Auxilio Divino de se indifferenti ad consensum, & dissensum, ac excitanti eundem ad consensum, si daretur Petro, absolutè decernit consensum

Petri conditionatè prævisum sub auxilio præfato, antequam ille consensus Petri sit absolutè futurus, ac ex hujus intentione etiam absolutè decernit suum illud auxilium de se indifferens, sed hoc absolutum Decretum non tollit voluntati libertatem ad consensum absolutè prædeterminatum, quia hoc decretum non est suppositio causalis, & antecedens proximè, ac independens ab omni nostro libero consensu, nam dependet à scientiâ conditionatâ, per quam vidit DEUS Petrum liberè consensurum tali Auxilio, si id DEUS daret Petro dependet à scientiâ conditionatâ, hæc dependet à libero consensu Petri conditionatè prævisum sub eodem Auxilio; ergo sicut Petri consensus potuit à Petro impediri per liberum dissensum sub eodem Auxilio, ita potuit impediri scientiâ illa conditionata consequenter etiam prædeterminatio absoluta efficax consensus Petri.

Hæc conditionata existentia intermediat inter scientiam simplicis intelligentiæ, quâ videt DEUS necessariò possibilitatem præfati Auxilij, & possibilitatem consensus Petri sub eodem Auxilio, & inter scientiam visionis, quâ absolutè videt contingentem existentiam absolutam tum Auxilij, tum consensus Petri, hinc dicitur media inter utramque, consequens quidem ad simplicem intelligentiam, antecedens verò ad visionem non tempore, sed signo aliquo pro eodem tamen tempore.

Prædeterminatio efficax asserita à Doctoribus universis Societatis est etiam antecedens actum prædeterminatum absolutè futurum, siquidem est causa, cur ponantur absolutè omnia principia in actum præ-

prædefinitum influxura, non tamen est causalis immediatè, ac proximè influens in actum prædefinitum, sed conditio applicans causas proximas illius; idcirco non impedit libertatem actûs prædefiniti, quia hujus principia influentia omnia manent indifferentia, hæc per se immediatè influunt; secùs prædefinitio, utpote per accidens se habens respectu consensûs prædefiniti, connectitur quidem cum hoc essentialiter connexionem non antecedente immediatâ sed remotâ impedibili à voluntate Petri, uti explicatum est.

474. Quæres tertio an stante iudicio indifferente ex parte intellectus explicato *num. 463. & seq.* possit tolli libertas à suppositione aliquâ causali antecedente increatâ, aut creatâ, de quâ relege *num. 472.* Respondeo affirmativè cum Dequiros *de anima D. 88. n. 12.* Probatur, quia stante hoc iudicio nihil obest quò minus DEUS voluntatem sine immixta prædeterminante qualitate per se, & immediatè abripiat voluntatem in consensum, quò fieret negando eî concursum ad actum oppositum e.g. malum & relinquendo concursum ad actum bonum cum determinatione ad individuum, tunc enim, si pura omissio est impossibilis, voluntas necessitatur ponere actum bonum determinatum, si autem pura omissio est possibilis, adhuc perfectò Deus Dominio non est negandum, quò minus cogat voluntatem ad actum bonum per specialem suâ omnipotentia applicationem. Secundò cogi potest voluntas immixtam qualitatem Thomisticam, ita Raynaud. *Discipl. Mor. dist. 1. num. 275.* Ratio, quia stante iudi-

cio indifferente potest voluntas efficaciter se inclinare per imperium efficax ad unam partem, ergo etiam potest efficaciter trahi per immixtionem qualitatis physica, particula causalis voluntas enim non solù trahitur per qualitatem vivam, seu objecti cognitionem, sed etiam per mortuam, ut patet in habitu acquisito ex actibus frequentatis malis, aut bonis, ergo potest dari qualitas mortua ita voluntatem inclinans, ut ei non permittat indifferentiam activam.

Quomocûnque tamen DEUS impediatur libertatem, potest solùm impedire libertatem proximam definitam *num. 450.* non autem remotam, hæc enim est ipsa natura voluntatis rationalis, quam DEUS nequit impedire, sed duntaxat agere contra ejus exigentiam, vi cuius exigit comprincipia libera.

475. Quæres quartò an divina præscientia, quâ DEUS præscit actus nostræ voluntatis futuros tollat horum libertatem, Ratio affirmandi est, quòd præscientia, quâ DEUS videt actus nostros voluntatis futuros sit infallibilis, sed si est infallibilis, est essentialiter connexa cum absolutè futura actuum existentia, si autem est essentialiter connexa cum absoluta existentia actuum futura, hæc nequit esse libera in sensu composito præscientiæ, aliàs voluntas posset actus absolutè prævisos impedire, eisque impeditis reddere præscientiam DEI fallibilem. Unde Machumetes, Wicleffus, & alij dicunt tollere libertatem. Prodecisione sequentia prænotanda sunt.

Primo quodvis objectum antecedit aliqua prioritate rationis præscientiam sui speculativam, uti disertè docet S. Aug.

ad lit. de gen. Ratio quia scientia speculativa non facit suum objectum, sed est merus ejus intuitus, & ideo ut sit ei conformis, seu vera aliquantulum, illud præsupponit non tempore, sed signo aliquo rationis, idque eruitur ex locutionibus causalibus, sic falsissimum est rem esse futuram, quia præscitur: contra est verissimum eam præsciri, quia est futura, ut loquuntur PP. apud Raynaud. n. 337.

Patres igitur infallibilitatem præscientiæ divinæ deducunt ex futuritione rei præscitæ, non tanquam ex causâ physicâ, seu causâ essendi, quasi futuritio objecti physicè influat in divinam præscientiam, hoc enim est impossibile, sed res futura est objectum formale motivum præscientiæ divinæ, nomine autem objecti formalis intelligitur id, quod potentiam vitalem determinat ad actum non physicè, seu per aliquid potentiæ impressum, sed intentionaliter, sive objectivè motivè, ita Izquierdo *de DEO D. 23. num. 172.* vel ut loquitur Dequiros *de DEO D. 37. num. 8.* formale objectum est id, quod est ratio assentiendi scienti, seu est id, quod pro ratione veritatis cognita redditur.

Unde illi Patres, qui negant res sciri, quia sunt futuræ, solum negant Divinam præscientiam physicè causari à suo objecto aliunde etiam reali Duratione objectum non præcedit præscientiam DEI, uti est certum, ergo præcedit duntaxat prioritatem rationis tanquam præcisè terminus, & objectum determinans.

Nota secundò futura absoluta libera creata importare concretum, cujus subiectum sunt actus nostri liberi, forma ve-

R. P. Karch, Diff.

ro est eorum futuritio, in quo autem sita sit hæc futuritio est una ex maximis controversiis inter Thomistas, & Societatis nostræ Doctores; Illi contendunt nihil esse distinctum à Decreto Divino absoluto, & efficaci, quo Deus absolute ex parte actus, & objecti dicat ab æterno: volo, ut tali instanti Petrus me meritorie amet, hoc Decretum essentialiter connexum est cum existentia actus amoris Petri: unde secundum Thomistas futurum est, quod est determinatum in causâ, nempe Decreto Divino ad habendam existentiam pro Duratione sequente; proinde juxta illos futuritio est suppositio causalis, & antecedens jam rejecta utpote evertens libertatem *per num. 472.* Præter hanc futuritionem causalem, seu antecedentem nullam aliam admittunt Thomistæ.

Doctores verò ferme omnes Societatis agnoscunt futuritionem formalem estque ea, à quâ res dicitur futura in se, estque nihil aliud, quàm ipsa existentia rei in tempore, quod est posterius præsentem, in quo, & ex quo res denominatur futura, quia per id de præsentem est, & dicitur futura, per quod res erit existens in se tempore sequente, est enim impossibile rem in se existere e.g. cras, quin hodie sit futura, ergo eadem forma, quæ rem pro cras denominat præsentem, hodie, pro tempore antecedente denominat futuram, sed res quævis dum est, per suammet existentiam dicitur præsentem, ergo per eandem pro tempore præcedente dicitur in se futura.

Sed cum nihil creatum possit esse futurum independentem à Decreto DEI libero id decernente, ultra futuritionem

Zz

forma-

formalem agnoscunt Doctores Societatis etiam causalem indistinctam partialiter à Decreto Divino, non Thomistico proximè exposito, sed indifferente ex se ad utramque oppositorum partem, unde quòd in actu secundo jungatur potius cum hoc extremo e. g. amore DEI, quàm cum opposito, determinatio provenit à voluntate nostra, & ideo futuritio causalis actus liberi nostri est etiam partialiter determinatio nostræ voluntatis.

Colligitur primò quòd formalis rei futuritio non sit aliquod esse, quod nunc, antequam res producat, sit, & fuerit ab æterno, ita S. Aug. *Lib. II. Confess. c. 18. & 20.* quia nullo est opus distincto ab eo (quod postea erit actuale) prout connotante tempus antecedens, in quo nondum est, & postmodum erit.

Colligitur secundò futuritionem rei esse æternam, quia res dicitur futura antequàm actu sit, sed quodvis instanti anteriori sine fine à parte ante res actu non est, & postmodum erit, ergo tota antecedente æternitate est futuritio.

Nota tertio, possibilitas rerum est aliquo signo rationis prior futuritione rerum, quia antequàm DEUS se determinet ad causandam rem, hæc est possibilis, quæ tamen pro illo signo nondum est futura, futuritio enim absoluta supponit Decretum Divinum absolutum velut causam sui partialem, ut proximè dictum juxta principia Scholæ Societatis. His prænotatis.

477. Respondeo ad quæsitum quartum negativè, est de fide etsi infallibiliter cognoscat actus nostros futuros libe-

ros ex illo Daniel. 13. *DEUS qui nesci omnia antequàm fiant.* Ratio est, quia futuritio actuum nostrorum liberorum prioritate rationis præcedit præscientiam sui speculativam, nempe scientiam visionis Divinæ (hac enim videt omnia absoluta contingentia futura) ergò prius ratione est actus nostros esse liberè futuros, quàm illos prævideri, ergo prævisio non adimit jis libertatem, sed supponit *per num. 476. vers. nota tertio.*

Quare prævisio ad rem futuram se habet, ut visio ad rem præsentem v. g. mea visio ad Petri Sessionem, ergò sicut mea visio est posterior Petri Sessione, nec est causa illius, ita prævisio, qua DEUS ab æterno prævidit actus nostros liberos, non est horum causa. Et sicut Sessio ex Petri ex suppositione, quòd semel sit, est necessaria necessitate consequente, & ideo mea de illa visio est infallibilis, & necessariò vera, ita futuritio actuum nostrorum liberorum ab æterno fuit necessariò necessitate consequente non orta ex præscientia, aut Decreto Divino, sed ex ipsa existentia, quam DEUS ab æterno præcivit à nobis liberè ponendam pro certa temporis differentia, pro qua actus nostri liberi illam in se prævidebantur habituri, ergo pro illa temporis differentia, etsi actus nostri liberè existant, non tamen possunt non esse pro tunc, quando sunt: *Ex quo enim est, inquit S. Th. q. 2. de veritate contingens, non potest non esse, quando est, quia omne quod est, necesse est esse: unde non sequitur, quod scientia DEI fallatur, sicut visus meus non fallitur, dum vi-*
deo.

deo Petrum sedere, etiamsi sit contingens.

Ex his evanescit ratio affirmandi allata initio *num. 475.* connexio enim, quam habet præscientia DEI in esse infallibiliter præscientis nequit tollere libertatem, cum illam præsupponat, & licet in sensu composito præscientiæ hæc nequeat impediri, reddique fallibilis, poterat tamen impediri, nè unquam existeret in DEO præscientia hæc visionis in esse visionis, poterat enim impediri existentia actuum liberorum, quæ impedita nunquam fuisset in DEO scientia visionis in esse visionis existentia eorundem; est enim denominatio coalescens ex entitate absoluta scientiæ divinæ, & ex existentia actuum liberorum. Hinc scire contingentia non est perfectio simpliciter simplex, cum possit esse DEUS, quin sciat contingentia, ut si hæc non existant, est tamen perfectio simpliciter simplex posse contingentia scire.

Dices quod DEUS præscit, necessariò est eventurum, sed DEUS præscit actus nostros eventuros e.g. peccata Petri Christum negantis, & Judæ eundem prodentis, ergo peccata Petri, & Judæ sunt necessariò eventura.

Richardus Armacanus 20. annis laboravit in dissolvendo hoc argumento, cujus varias solutiones recenset Raynaud. *Discip. Mor. Dist. 2. num. 348.* solutio est facilis ex præmissis. Major Syllogismi est vera de eventu necessariò necessitate consequente, id est, de necessitate ex suppositione voluntatem nostram consequente, secus de necessitate antecedente, sive non supponente liberam no-

stram determinationem. Et concessa minori consequens distinguitur, ut major: peccata Petri, & Judæ sunt necessariò eventura necessitate consequente concedo consequentiam, necessitate antecedente, nego consequentiam.

478. Quæres quinto an appetitus sensitivus impediatur libertatis usum. Respondedo negativè, quamdiu non opprimit cognitionem de se indifferentem ad esse liberum, est de fide contra Calvinum, & sequaces ejus. Probat *ex Gen. 4. sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius*, ita DEUS locutus est Caino, consequenter post lapsum. Admitto tamen voluntatem inflammari ardente igne concupiscentiæ, voluntas enim cum non feratur in objectum, nisi dependenter ab intellectu, hic autem sensibile objectum proponit dependenter à phantasia, seu ab imaginatione, hæc vivaciter repræsentans sensibile bonum inflammat appetitum, flamma hæc gliscens per corpus allicit pariter voluntatem ad amplexum ejusdem objecti, ita tamen, ut voluntati maneat liberum consentire.

Unde appetitus sensitivus non directè, & per se, sed indirectè movet voluntatem ex parte objecti, quatenus idem objectum, in quod fertur appetitus sensitivus, faciliè etiam ab intellectu judicatur ut conveniens voluntati, nam appetitus sensitivus immutat Corpus illud alterando, ac diversimodè disponendo, unde fit, ut stante tali dispositione objectum proponatur, quod ante passionem non apparebat tale, quapropter dixit Aristoteles 3. *Eth. 4. qualis unusquisque est, talis ei finis, seu bonum videtur*, id est, unicuique videtur bo-

num, idque melius, ad quod potissimum inclinatur dispositio naturalis, sive complexio, vel habitualis, seu contracta mala consuetudo, relicta nihilominus potestate voluntatis in oppositum.

Admitto secundò fieri posse, ut sit tanta passionis vehementia, quæ omnino species perturbet in phantasia & exinde in intellectu, quo casu intellectus fit impotens elicere cognitionem necessariam ad libertatem; & voluntas tunc non est formaliter, & proximè libera, non quasi passio vicerit Dominium voluntatis, sed quia passio impedivit cognitionem sufficientem, quæ est unum ex principijs essentialiter constituentibus actum primum proximum liberum.

479. Quæres sextò, an habitus acquisitus possit ita intendi, ut voluntatem necessitet. Affirmat Olkot. *in 1. q. 3. Art. 3.* Respondeo negativè cum Raynaud. *num. 297.* ex certa sententia. Probatur: habitus acquisitus non præmover voluntatem ad agendum, sed hanc ad agendum faciliat, supposito quòd se voluntas determinet ad agendum, sed hoc ipso habitus nequit intendi intensiōne necessitante voluntatem, ergo.

Dices crescente intensiōne habitus v. g. intemperantiæ crescit pariter difficultas eliciendi actus temperantiæ, ergo potest hæc difficultas augeri, donec vincat voluntatis indifferentiam. Respondeo concessio antecedente, nego consequentiam, quia intensiō habitus nequit esse nisi finita, siquidem virtus ejus passiva, & sustentativa, nimirum anima etiam est finita, ergo resistentia orta ex habitu intemperantiæ nequit, nisi finitè

resistere voluntati ad eliciendum actum temperantiæ.

Deinde resistentia hæc non est tanta, quanta est habitus intensiō, ex quo resultat, quia resistentia orta ex qualitatibus non crescit Arithmeticè juxta mensuram, ac intensiōnem qualitatis, ut patet in primis qualitatibus, quæ licet æqualiter sint intensæ, non tamen æqualiter agunt, & resistunt, Calor enim ut octo non resistit ut octo, aliàs nihil frigoris produceretur à frigore ut octo, quia frigus ut octo non haberet proportionem majoris inæqualitatis in agendo respectu calidi, ut octo se passivè habentis. Virtus autem voluntatis potens elicere actum oppositum temperantiæ est quidem etiam finita, est tamen ita finita, ut illa habeat proportionem majoris inæqualitatis, & ideo potest semper vincere resistentiam habitus oppositi vitiosi, nam virtus voluntatis est æquivoca, proinde potens æquivalere quàm plurimis gradibus habitus vitiosi resistentis, & ideo semper in agendo est fortior, quàm habitus in resistendo.

480. Dices secundò saltem in statu naturæ lapsæ habitus intensus vitiosus necessitat voluntatem ad malum, quia voluntas in hoc statu est stupefacta, & riget ad bonum. Est item corrupta, fauciata, debilitata, ac vulnerata, ut loquuntur Sancti Patres, apud quos etiam reperitur in communi illà generis humani clade quassatum, & amissum esse liberum arbitrium.

Solutioni quædam ex principijs Theologicis de statu naturæ & gratiæ opportunè prælibanda sunt, sine quibus solutio perfectè vix potest intelligi.

Primò

Primò esse de fide, quòd post peccatum Adæ liberum arbitrium minimè exinctum sit, sed attenuatum, & inclinatum, ita Trid. Sess. 6. cap. 1. & can. 5.

Secundò, est de fide quòd DEUS in statu innocentie creaverit hominem rectum juxta illud Ecclesiastici 7. *DEUS fecit hominem rectum.* Erat autem inquit S. Th. 1. p. q. 95. art. 1. in Corp. *rectitudo secundum hoc, quòd ratio subdebatur, rationi verò inferiores vires, & anima corpus: quamdiu enim ratio manebat subiecta DEO, inferiora ei subdebantur.*

Tertiò, est certum hanc subjectionem post lapsum non permanisise; unde sequitur, quòd subiectio appetitus sensitivi ad appetitum rationalem non sit proprietas, & quid connaturaliter debitum naturæ rationali etiam pro statu puræ naturæ.

Porrò status naturæ humanæ Theologicè sumptus est determinatus se habendi modus naturæ humanæ in ordine ad consequendum finem ultimum. Quando natura humana consideratur secundum nudas, & solas, omnes tamen perfectiones naturales, cum defectibus naturalem corporis constitutionem consequentibus, ut fame, siti, morbis, morte &c. sine omni sibi indebito, id est, sine ullo bono gratuito, & malo corruptivo naturæ, atque aded sine peccato saltem lethali, dicitur sic considerata esse in puris naturalibus, seu in statu puræ naturæ.

Quando natura ultra dictas naturales perfectiones habet perfectam subjectionem partis inferioris, seu appetitus sensitivi ad superiorem, seu appetitum rationalem, & hujus ad DEUM intra limites ordinis naturalis, vocatur status naturæ integræ, mediis inter statum puræ naturæ, & statum justitiæ originalis: quia de primo participat totum, quòd ille habet, de secundo verò participat præfatam subjectionem, quæ subiectio cum non fiat per gratiam entitative supernaturalem (aliàs natura integræ egrederetur limites ordinis naturalis) sed naturalem, humanæ tamen naturæ indebitam, & ided dici potest hæc gratia supernaturalis quoad modum. Hic status fuisset debitus naturæ Angelicæ, si DEUS non elevasset Angelos ad finem supernaturalem. Unde status naturæ integræ dicitur, non quòd debita fuisset, seu connaturalis subiectio, sed quia hominem adjuvaret ad perfectam legis naturalis observantiam.

Si natura consideretur ut subiecta subiectione præfata ad DEUM, ut finem supernaturalem, proinde per gratiam sanctificantem cum reliquis donis infusus ac exclusionem omnis imperfectionis tam naturalis ut famis, sitis &c. quam moralis, seu culpæ, dicitur status justitiæ originalis, in quali fuerunt conditi primi nostri parentes.

481. Status naturæ, in quo consideratur homo privatus gratia, cæterisque donis supernaturalibus, cum continua partis inferioris, seu sensitivæ ad superiorem rebellionem, & aversionem mentis à DEO ut sine supernaturali, appellatur status naturæ lapsæ: à quo, si resurgat

per penitentiam, dicitur status naturæ per Christi gratiam reparata.

Reparatur autem quoad præcipuam partem amissæ justitiæ originalis, quatenus recuperat gratiam sanctificantem cum infusus habitibus sublativis infirmitatis, culpæ non autem recuperat dona, per quæ tollatur infirmitas concupiscentiæ, seu rebellionis inter appetitum sensitivum, & rationalem, nec impeditur mortalitas cum reliquis Corporis miserijs, nec mentis cæcitas, seu ignorantia auferatur. Si demum homo post lapsum perseveret in peccato, dicitur status naturæ lapsæ non reparata.

Est igitur sexduplex status naturæ, nempe status naturæ puræ, naturæ integræ, innocentæ, seu justitiæ originalis, naturæ lapsæ, naturæ reparatæ, & naturæ non reparatæ.

Quod explicata subjectio non sit perfectio, ac proprietas naturæ puræ debita, est recepta cum cit. D. Th. sententia ita loquentis: *Manifestum est autem, quod illa subjectio Corporis ad animam, & inferiorum virium ad rationem non erat naturalis, alioquin post peccatum mansisset, cum etiam in demonibus data naturalia post peccatum permanserint. Unde manifestum est, quod & illa prima subjectio, qua ratio DEI subdebatur non erat solum secundum naturam, sed secundum supernaturale donum gratiæ.*

Quarto etsi natura humana per peccatum non amiserit naturaliter determinatè debita naturæ, consequenter quoad hæc non sit facta debilior, amisit tamen

ex bonis naturalibus determinatè non debitis magis proficua ad felicitatem naturalem, quæ naturaliter conferri potuissent, citra tamen miraculum etiam negari, unde natura pura cum istis fuisset robustior in naturalibus, quàm sit lapsa, & in hoc sensu per *num. 480.* dixit Trident. arbitrium liberum per lapsum esse attenuatum.

Hinc merito deducitur, quòd cum originale peccatum naturam fecerit indignam omni favore, è contrà nullum originale malum infecisset puram naturam, naturam lapsam magis subjici potestati dæmonum, servituti, eorumque tentationibus, quàm naturam puram, & ideo lapsa est debilior, quàm pura, quia hæc pluribus naturalibus munita faciliùs resistisset tentationibus, quàm lapsa.

482. Quintò in statu justitiæ originalis fuisset quoad omnes partes natura bene ordinata per *num. 480.* nunc per peccatum omnes vires animæ, seu potentiæ remanent quodammodo destituta proprio ordine, quo naturaliter ordinantur ad virtutem: hæc destitutio dicitur vulneratio naturæ ita S. Th. 1. 2. *quest. 85. 3.* sic ulterius pergens, sunt autem quatuor potentiæ animæ, quæ possunt esse subjecta virtutum, scilicet ratio, in qua est prudentia: voluntas, in qua est justitia: irascibilis, in qua est fortitudo: concupiscibilis, in qua est temperantia. In quantum ergo ratio destituitur suo ordine ad verum, est vulnus ignorantia: in quantum verò voluntas destituitur ordine ad bonum,

num, est vulnus malitiæ: in quantum verò irascibilis destituitur suo ordine ad arduum, est vulnus infirmitatis: in quantum verò concupiscentia destituitur ordine ad delectabile moderatum ratione, est vulnus concupiscentiæ, nempe ad malum morale potenter incitantis.

483. Respondeo nunc ad argumentum num. 480. relatam negando assumptum. Ad probationem primam dico naturam lapsam stupere, & rigere hoc præcisè sensu, quod segnitæ voluntaria distineri se sinat ob difficultates, quas sentit postquam est destituta quibusdam bonis naturalibus ad naturalem felicitatem, ac subordinationem explicatam proficiuis, non tamen naturaliter debitis ac etiam ob quatuor accepta vulnera proximè declarata; inde enim moritur, quòd difficultates sentiat in opere bono, uti & ob propensiones, à quibus allicitur in bonum sensibile virtuti oppositum, ita camen ut non sit supra ejus vires nativas excutere illum torporem, & suscitare vigorem, consequendi bonum ordinis naturalis.

Ad probationem secundam, quo sensu natura humana sit corrupta, sauciata, atque vulnerata, explicat S. Th. proximè recitatus, negatur autem libertas arbitrium esse amissum, sed arte-

nuatum per num. 480. & seq. Negatur ergo, quod sit corrupta corruptione perfectionis per se spectantis ad constitutionem naturæ humanæ, quia post lapsum naturalia determinate debita permanserunt per num. 481. vers. Quod explicata.

Et ut paucis complectar omnia: post lapsum natura humana dicitur corrupta, laesa, vulnerata &c. comparative ad naturam sanam sanitate supernaturali nimirum justitiæ originali, homo enim ista spoliatus per peccatum est infirmus, ac debilis propter propensionem ad bona sensibilia rectæ rationi adversantia, in quorum amorem frequenter, & facile labitur destitutus extraordinarijs præfidijs supernaturalibus, defectu horum præfidiiorum, quæ remoto peccato advenissent naturæ, status naturæ lapsæ est status infirmitatis, vulneris &c. ita communis Theologorum, de quibus vidè Valent. 1. 2. D. 6. q. 15. p. 1. & D. 8. quest. 5. p. 1.

Patres dicentes per peccatum esse amissam libertatem, loquuntur de libertate gratiæ, quæ libertas opponitur servituti peccati, secùs de libertate philosophica, seu à necessitate, quam sectarij per num. 451. fingunt per peccatum everlam.

* * *

